

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ I

KURTULUŞ SAVAŞI DÖNEMİ VE CEPHELER
(SALTANATIN KALDIRILMASI, MUDANYA MÜTAREKESİ
VE LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI)

HAFTA 14

Doç. Dr. Ercan KARAKOÇ

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 KASIM 1922)

- Saltanatın kaldırılmasına doğrudan doğruya yol açan olay, Kurtuluş Savaşı'nın başarı ile sonuçlanmasından sonra toplanması öngörülen barış konferansına Ankara ve İstanbul hükümetlerinin birlikte davet edilmeleridir.
- 17 Ekim tarihli bir telgrafla sadrazam Tevfik Paşa barış konferansında ortak bir tavır belirlemek amacıyla Mustafa Kemal'e başvurmuştur. 20 Ekim tarihli, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na hitap eden ikinci bir telgrafta Tevfik Paşa, Bab-ı Âli ile Büyük Millet Meclisi arasında amaç bakımından tam bir birlik olduğunu, Sevr Antlaşması'nı iptal ettirmek ve işgalin sonuçlarını ortadan kaldırmak için beraberce mücadele edildiğini belirterek ulusal birliğin önemini vurgulamış ve vatan uğruna kişisel hırslardan vazgeçilmesi gerektiğini belirtmiştir.

- 28 Ekim’de İtilaf Devletleri, İsviçre’nin Lozan kentinde toplanacak olan konferansa İstanbul ve Ankara hükümetlerini resmen davet etmiştir.
- Bunun üzerine iki gün sonra toplanan TBMM, İstanbul Hükümeti’nin tasfiyesine yönelik 82 imzalı karar tasarısını görüşmüştü de aynı gün sonuç alamamış, ancak 1 Kasım tarihli toplantıda Mustafa Kemal’in müdahalesi üzerine saltanatın kaldırılmasına karar vermiştir.
- Mustafa Kemal’in ifadesine göre milletvekillerinin birçoğu saltanatın kaldırılması kararına karşı çıkmışlardır.

- Saltanatın kaldırılması konusu ile ilgili önergeler üç komisyona, Teşkilât-ı Esasiye, Şer'îye ve Adliye Komisyonları'na gönderildi. Üç komisyon bir odada toplandı. Başkanlığına Hoca Müfit Efendi'yi seçti. Konuyu görüşmeye başladılar.
- (Mustafa Kemal'in anlatımıyla) Şer'îye Komisyonu'nda bulunan hoca efendiler, hilafetin saltanattan ayrılamayacağını, bilinen safsatalara dayanarak iddia ettiler. Bu iddiaların yersizliğini ortaya koyup çürütmek için serbestçe konuşabilecek olanlar ortaya çıkar görünmediler. Biz, çok kalabalık olan bu odanın bir köşesinde tartışmaları dinliyorduk. Bu şekildeki görüşmelerin istenilen sonuca varmasını beklemek boşunaydı. Bunu anladık. Sonunda, karma komisyon başkanından söz istedim. Önümüzdeki sıranın üstüne çıktım. Yüksek sesle şu konuşmayı yaptım:

- “Efendim, dedim, hakimiyet ve saltanat hiç kimse tarafından, hiç kimseye ilim gereğidir diye, görüşme ve tartışmayla verilmez. Hakimiyet, saltanat, kuvvetle, kudretle ve zorla alınır. Osmanoğulları, zorla Türk milletinin hakimiyet ve saltanatına el koymuşlardır. Bu zorbalıklarını altı yüzyıldan beri sürdürmüşlerdir. Şimdi de Türk milleti bu saldırganlara isyan ederek ve artık dur diyerek, hakimiyet ve saltanatını fiilen kendi eline almış bulunuyor. Bu bir oldubittidir. Söz konusu olan, millete saltanatını, hakimiyetini bırakacak mıyız, bırakmayacak mıyız meselesi değildir. Mesele, zaten oldubitti haline gelmiş olan bir gerçeği kanunla ifadeden ibarettir. Bu mutlaka olacaktır. Burada toplananlar, meclis ve herkes, meseleyi tabii olarak karşılarsa, sanırım ki uygun olur. Aksi takdirde, yine gerçek, usulüne uygun olarak ifade edilecektir. Fakat, belki de bazı kafalar kesilecektir.

- İşin ilim yönüne gelince, hoca efendilerin merak ve endişeye kapılmalarına yer yoktur. Bu konuda “ilmi açıklamalarda bulunayım” dedim ve uzun uzadıya birtakım açıklamalar yaptım. Bunun üzerine, Ankara milletvekillerinden Hoca Mustafa Efendi, “Affedersiniz efendim, dedi, biz konuyu başka bakımdan ele alıyorduk; açıklamalarınızla aydınlandık” dedi. Konu karma komisyonca çözüme bağlanmıştı.

Son Osmanlı sultanı Vahdettin

Son halife Abdülmecit

* Şeklen “halife” unvanını koruyan VI. Mehmet Vahdettin, 10 Kasım’da son Cuma selamlığına katılmış, ancak yaşamına ve özgürlüğüne yönelik tehditleri gerekçe göstererek 17 Kasım sabahı Boğaziçi’nde demirli bulunan İngiliz zırhlısı Malaya’ya sığınmıştır. Bunun üzerine 19 Kasım’da TBMM, veliaht Abdülmecit Efendi’yi halife ilan etmiştir.

Saltanatın Kaldırılmasınının Gerekçeleri

- Saltanatın kaldırılmasınının en önemli sebebi, Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı sonrasında çağdışı bir monarşi değil, uygar bir ulus-devlet kurmak istemesidir. (Saltanatın millî egemenlik ilkesine aykırı bir tutum teşkil etmesi)
- Vahdettin'in Millî Mücadele'ye karşı olan tutumu (Mustafa Kemal ve arkadaşlarını idama mahkum eden ferman, Kuvayi İnzibatiye'yi kurdurması, İngilizlerle işbirliği içinde yaptığı çalışmalar vb.) da bunda etkili olmuştur.

- * Saltanatın kaldırılmasını hızlandıran başlıca olay, İngiltere'nin Lozan Konferansı'na hem Ankara hem de İstanbul Hükümetleri'ni çağırmasıydı. Bu yolla İngiltere, Ankara ile İstanbul arasındaki sorunları kullanarak görüşmelerde avantaj sağlamayı (ikilik yaratarak) umuyordu. İngiltere'ye koz vermemek ve barış görüşmelerinde Türkiye'nin haklarını birlik içinde temsil etmek için saltanatın kalkması gerekiyordu.
- * Bazı çevrelerin hâlâ saltanat idaresini istiyor olması da saltanatın kaldırılmak istenmesinin sebepleri arasındadır.

Saltanatın Kaldırılması Özet

MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI VE ÖNEMİ (11 EKİM 1922)

- Büyük Taarruz'un zaferle sona ermesi üzerine İtilâf Devletleri, TBMM'ne mütareke çağrısında bulunmuşlardır.
- Türk ordusu ile İngiliz işgal kuvvetleri arasında bazı gerginlikler yaşandıysa da görüşmeler 3 Ekim 1922'de Mudanya'da başladı.
- Görüşmelerde TBMM Hükümeti'ni Batı Cephesi komutanı İsmet Paşa temsil ederken, İngiltere'yi General Harrington, Fransa'yı General Charpy ve İtalya'yı da General Monbelli temsil etmekteydi.

- Ateşkesle doğrudan ilgili durumda bulunan Yunanistan, General Mazarakis ve Albay Sariyanis'i görevlendirmesine karşın, Yunan delegeler görüşmelere doğrudan doğruya katılmamışlar ve olan biteni bir gemiden izlemekle yetinmişlerdir.
- Zaman zaman gergin anların yaşandığı , hatta görüşmelerin kesilmesi tehlikesinin doğduğu ve Türk ordusunun yeniden hareket hazırlıklarını giriştiği mütareke görüşmeleri 11 Ekim 1922 tarihinde uzlaşmayla sonuçlanmıştır.

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nı imzalayan heyet başkanları

14 maddelik Mudanya Mütarekesi'nin en önemli hükümleri şunlardır:

- Mütareke imzalandıktan üç gün sonra, 14/15 Ekim gecesi yürürlüğe girecektir.
- Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki silahlı çatışma sona erecektir.
- Yunanlılar Doğu Trakya'yı 15 gün içerisinde boşaltacaklar ve bölge, İtilaf Devletleri aracılığıyla 30 gün içerisinde Türk yönetimine devredilecektir.

- Barış antlaşması imzalanıncaya kadar Türk ordusu Trakya'ya geçemeyecektir. Buna karşılık iç güvenlikle ilgili olarak sayısı 8000'i aşmayacak bir jandarma kuvveti gönderilebilecekti.
- Tahliye ve teslim işlemleri sırasında karışıklık çıkmaması için İtilaf kuvvetleri Doğu Trakya'da 7 taburluk bir kuvvet bulunduracaklardı.
- Müttefikler Gelibolu ve İstanbul'daki kuvvetlerini barış konferansının kararına kadar bulunduracaklardı.
- Barış antlaşması sağlanana kadar Türk Silâhlı Kuvvetleri, Çanakkale ve İzmit yarımadasında belirlenen çizgiyi geçemeyeceklerdi.

- Mütarekeyi kabul etmek istemeyen ve imzalamaktan kaçınan Yunan hükümeti aradığı desteği bulamamış ve sonuçta 14 Ekim’de Mudanya Mütarekesi’ni imzalamak zorunda kalmıştır.
- Bu arada TBMM, Doğu Trakya’nın teslim alınması ve burada bir Türk yönetiminin kurulmasıyla ilgili olarak Refet Paşa’yı görevlendirmiştir. Refet Paşa 19 Ekim 1922’de TBMM temsilcisi olarak İstanbul’a girmiş ve halkın büyük bir coşkusuyla karşılanmıştır.

İngiltere'yi Ateşkese Zorlayan Etkenler

- Bütün desteklerine rağmen Yunan ordusunun Türk ordusu karşısında ağır bir yenilgi alması,
- Müttefikleri Fransa ve İtalya'nın Anadolu'yu işgalden vazgeçerek İngiltere'yi yalnız bırakması,
- İngiliz kamuoyunun, yeni bir savaşa karşı çıkması,
- İngiliz sömürgelerinin yeni bir savaşı desteklememesi,
- Mustafa Kemal'in, diplomatik atağa geçerek dünya kamuoyunu Türkler lehinde etkilemesi.

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın Sonuçları

- Boğazlar ve Doğu Trakya savaş yapılmadan kazanılmıştır. (Osmanlı Devleti'ni hukuken sona erdiren gelişme)
- Türk diplomasisi büyük bir zafer kazanmıştır.
- Askeri zaferleri tamamlayan diplomatik bir zaferdir.
- Kurtuluş Savaşı'nın silâhlı mücadele dönemi sona ermiştir.
- İsmet Paşa'nın elde ettiği bu diplomatik zafer, O'na Lozan yolunu açmıştır.

Mudanya Ateşkes Anlaşması Özet

Ateşkesin İmzalanmasına Ortam Hazırlayan Nedenler

- Yunanistan'ın Türk ordusu karşısında kesin olarak yenilgiye uğraması
- İngiltere'nin Türkiye ile yeni bir savaş olasılığı karşısında yalnız kalması
- İngiliz kamuoyunun sonu belirsiz bir savaş istememesi
- İngiliz dominyonlarından (sömürge) gelen yardımın kesilmesi
- Fransa ve İtalya'nın Türkiye'ye karşı yeniden savaşa girmek istememesi
- Mustafa Kemal'in diplomatik atağa geçerek Boğazlar üzerinde olası bir savaşta, Sovyet Rusya'nın da Türkiye'yi destekleyeceğini dünyaya ilan etmesi

MADDELERİ

- ✓ Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki savaş sona erecektir.
- ✓ Yunanistan, 15 gün içinde Doğu Trakya'yı (Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ) boşaltacaktır.
- ✓ TBMM Hükümeti, barış antlaşması imzalanıncaya kadar bölgede 8.000 jandarma kuvveti bulundurabilecektir.
- ✓ İstanbul ve Boğazlar, TBMM Hükümeti'ne bırakılacaktır. Ancak İtilaf Devletleri'ne ait birlikler, kesin barış yapıncaya kadar burada varlıklarını sürdürecektir.
- ❖ Bu madde Osmanlı Devleti'nin hukuken sona erdiğinin bir göstergesidir.
- ✓ Türk birlikleri kesin barışa kadar Çanakkale Boğazı'nda belirtilen çizgide bekleyecektir.

- Görüşmelere; İngiltere, Fransa, İtalya ve TBMM Hükümeti adına General İsmet Paşa katılmıştır.
- Yunan temsilcileri ateşkes görüşmelerine katılmamış, görüşmelerde Yunanistan'ı İngiltere temsil etmiştir.

- ❖ Yunanistan'ın görüşmelere katılmadığı halde alınan kararları İngiltere'nin direktifleri doğrultusunda kabul etmesi, kendi iradesiyle hareket etmediğinin bir göstergesidir.

ATEŞKESİN ÖNEMİ VE SONUÇLARI

- Türk Kurtuluş Savaşı'nın silahlı mücadele dönemi sona erdi, diplomatik süreç başladı.
- Doğu Trakya (Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ) ve İstanbul savaş yapılmadan diplomatik yollarla kurtarılmıştır.
- Türk-Yunan mücadelesi kesin olarak sona ermiştir.
- Mudanya Ateşkesi ile Mondros Ateşkes Antlaşması geçerliliğini kaybetmiştir.
- İtilaf Devletleri (özellikle İngiltere ve İtalya), bu antlaşmayı imzalamakla Yeni Türk Devleti'nin siyasi varlığını tanımayı oldular.
- İngiltere'de Lloyd George (Loid Corc) Hükümeti (Türk düşmanı) istifa etmiştir.
- ❖ İsmet Paşa'nın Mudanya'da büyük bir diplomatik zafer kazanarak, milli çıkarlarımızı korumuş olması, Lozan Barış Görüşmeleri'ne de katılmasına zemin hazırlamıştır.

LOZAN KONFERANSI VE LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI (24 TEMMUZ 1923)

LOZAN'DA GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Yunanistan ile Türkiye Arasındaki Sorunlar

AZINLIKLAR

PATRİKHANE

SAVAŞ TAZMİNATI

Türkiye ile Diğer Devletler Arasındaki Sorunlar

* SINIRLAR

Suriye
Sınırı

Irak
Sınırı

Batı
Sınırı

- * BOĞAZLAR
- * MUSUL SORUNU
- * KAPİTÜLASYONLAR
- * OSMANLI BORÇLARI
- * YABANCI OKULLAR

LOZAN BARIŞ KONFERANSI

(20 KASIM 1922 - 4 ŞUBAT 1923) (23 NİSAN - 24 TEMMUZ 1923)

Konferansa Katılan Devletler

- TÜRKİYE
 - İNGİLTERE
 - FRANSA
 - İTALYA
 - YUNANİSTAN
 - JAPONYA
 - ROMANYA
 - YUGOSLAVYA
 - RUSYA (SSCB)
 - BULGARİSTAN
 - ABD
- Kapitülasyonlar, Dış Borçlar, Musul Sorunu
- Ekonomik Çıkar
- Ekonomik Çıkar
- Trakya Sınırı, Ege Adaları
- Boğazlara Yönelik Çıkar
- Ekonomik Çıkar
- Ekonomik Çıkar
- Boğazlar
- Boğazlar, Trakya Sınırı
- GÖZLEMCİ SIFATIYLA KATILDI

KONFERANSA HAZIRLIK

İki Konuda Taviz Verilmeyecekti

1) Ermeni Devleti Kurulması

2) Kapitülasyonlar

* Diğer konularda pazarlık yapılabilecekti.

GÖRÜŞMELERİN BAŞLAMASI VE KESİLMESİ

- * 20 Kasım 1922'de görüşmeler başladı.
- a) Boğazlar üzerinde anlaşmaya varılamadı.
- b) İngilizler MUSUL'u vermek istemediler.
- c) Yunanistan "SAVAŞ TAZMİNATI" vermek istemediler.

Görüşmeler Kesildi

- * 4 Şubat 1923'te konferans dağıldı.
- * Yeni bir savaşı hiçbir tarafın istememesi üzerine görüşmeler 23 Nisan 1923'te yeniden başladı.
- * 24 TEMMUZ 1923'te barış imzalandı.

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

PHOTOGRAPHIUM.COM

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI'NIN MADDELERİ

A) SINIRLAR:

1) SURİYE SINIRI: 20 Ekim 1921 tarihli Ankara Antlaşması ile belirlenen sınırdaki bir değişiklik olmadı.

2) IRAK SINIRI: Irak sınırı ve Musul sorunu, TÜRKİYE ve İNGİLTERE arasında 9 ay içinde çözümlenmek üzere sonraya bırakıldı. Anlaşma sağlanamazsa sorun Milletler Cemiyeti'ne götürülecekti.

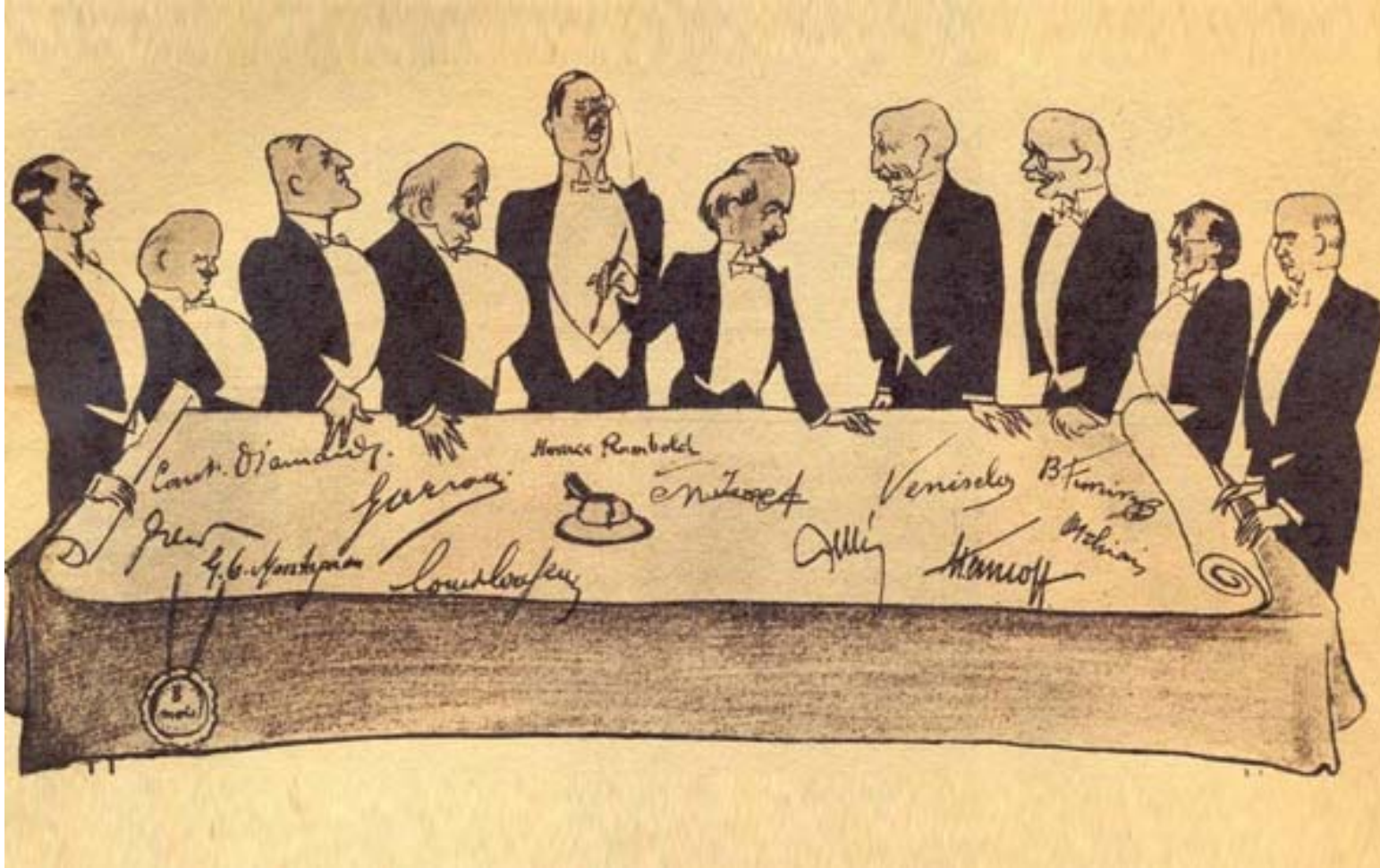
3) BATI SINIRI: Yunanlılarla sınır, Karaağaç dahil Doğu Trakya bizde kalmak üzere, Meriç Irmağı olarak belirlendi. Bulgaristan ile 1915 sınırı esas alınacaktı ve Trakya sınırının iki yakası askerden arındırılacaktı.

4) ADALAR: 12 Ada İtalya idaresinde, imroz (Gökçeada), Bozcaada ve Tavşan Adaları Türkiye’de ve diğer Ege adaları, Yunanistan’da kalıyordu. (Balkan Savaşları sırasında kaybedildiği için bize geri verilmedi.) Yunanistan Midilli, Sakız, Nikarya ve Sisam adalarını askersizleştirecekti.

B) AZINLIKLAR: Bütün azınlıklar Türk uyrukludur. Doğu Trakya ile Anadolu’daki Rumlarla Yunanistan’daki Türkler değiş-tokuş (mübadele) edileceklerdir. Ama İstanbul yerlisi Rumlarla Batı Trakya’daki Türkler bu zorunlu değişimin dışında kalacaklardır. Ayrıca Gökçeada ve Bozcaada Rumları da mübadele dışı tutulmuşlardı.

C) KAPİTÜLASYONLAR: Kapitülasyonlar, tamamıyla kaldırılmıştır.

D) OSMANLI BORÇLARI: Osmanlı Devleti'nin 1854'ten 1881 Düyun-u Umumiye'nin kuruluşuna kadar aldığı borçlar, Osmanlı Devleti'nin parçalanması sonucu yeni kurulan devletlere pay edildi. (Türkiye, Osmanlı borçlarından kendi payına düşen miktarı, kağıt para üzerinden ödemeyi kabul etti.) Düyun-u Umumiye İdaresi kaldırılacak ve borçların ödenmesi Milletler Cemiyeti nezaretinde bir komisyon aracılığı ile yapılacaktır.

E) BOĞAZLAR SORUNU: Boğazlar, uluslar arası bir kuruluş olan "Boğazlar Komisyonu" tarafından yönetilecekti. Başkanlığını bir Türk'ün yaptığı komisyon, Boğazlardan savaş gemilerinin geçişini birtakım esaslara bağlamıştır. Boğazlar, savaş tehlikesi karşısında veya Türkiye'nin savaşa girmesi durumunda silâhlendirilebilecekti. Boğazların her iki yakasında 15 km.lik bir alan silâhsız olacak ve askerden arındırılacaktır. Antlaşma TBMM tarafından onaylandıktan 6 hafta sonra işgal kuvvetleri İstanbul'dan ayrılacaklardır.

F) YABANCI OKULLAR SORUNU: Yabancı okulların, Türk Devleti'nin koyacağı yasalar çerçevesinde varlık ve işleyişlerini sürdürmeleri kabul edildi. Bütün yabancı okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı. Türk Hükümeti, bu okullarda Türk dili, tarih ve coğrafya derslerinin Türk öğretmenler tarafından okutulması ve bu okulların Türk müfettişleri tarafından denetlenmesi esasını bir yönetmelikle saptamıştı. Bu esaslara uymayan bütün yabancı okullar kapatıldı.

G) PATRIKHANE: İstanbul'daki Rum Ortodoks Patrikliği Türkiye'de bırakılmıştır.

H) SAVAŞ TAZMİNATI: Müttefikler Türk tarafından tazminat istemekten vazgeçtiler. Türkiye, Karaağaç karşılığında Yunanistan'dan tamirat bedeli almayacaktı.

- Lozan Barış Antlaşması'nın Sonuçları, Önemi ve Günümüz Açısından Değerlendirilmesi
- Antlaşmayla yeni Türk Devleti'nin uluslar arası alanda bağımsız, bütün diğer devletlerle eşit olduğu kesinlikle tanınmış ve Osmanlı Devleti'nin sona erdiği kabul edilmiştir.
- Türkiye, emperyalizme karşı silâhlı bağımsızlık savaşını kazandı ve mazlum milletlere örnek oldu.
- Kapitülasyonlar artık tarihe karıştı.
- Lozan Antlaşması, I.Dünya Savaşı sonrasında imzalanan ve günümüze kadar geçerli olan tek barış antlaşmasıdır.

Lozan Barış Antlaşması

- * Her ne kadar isteklerimizin tümünü gerçekleştiremese de (Ege Adaları alınamadı, Musul-Hatay dışarıda kaldı, Boğazlar savunmasız kaldı) o günün şartlarında Osmanlı Devleti'nden kalan sorunların hemen hemen hepsine çözüm getirerek,
 - * Asırlık sorunları ortadan kaldırarak,
 - * Hâlâ geçerliliğini sürdürerek,
- alınabilecek ve sağlanabilecek azami başarıyı gerçekleştirmiştir.

Lozan Antlaşması'nın imzalanmasından 1 hafta sonra İsviçre'de yayımlanan *L'Illustré* dergisinin 2 Ağustos 1923 tarihli sayısının kapağında İsmet İnönü ve Rıza Nur görülüyor

Sevr Antlaşması'na göre Osmanlı İmparatorluğu'nun paylaşılması: Silahsız ve uluslararası bölge; Ermenistan, Yunanistan, Fransa ve Britanya'ya bırakılan alanlar; Fransa, Britanya ve İtalya'nın etki alanları; olası Kürt toprakları; kalan Türk toprakları.

Lozan Barış Antlaşması

Lozan Barış Antlaşması Özet

Sevr ve Lozan Arasındaki Farklar

Maddeler	Sevr Antlaşması	Lozan Barış Antlaşması
Sınırlar	<ul style="list-style-type: none">• Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.• İzmir ile birlikte, Ege Bölgesi'nin büyük bir bölümü ve Midye-Büyükçekmece çizgisinin batısında kalan bütün Trakya, Yunanlılara verilecek.• İzmir Bölgesi dışında tüm Batı Anadolu, Afyon'dan Kayseri'ye kadar uzanan çizginin güneyinde kalan topraklar İtalyan nüfuz bölgesi olacak.• Antep, Urfa, Mardin ve Suriye, Fransa'ya verilecek. Adana'dan Kayseri ve Sivas'ın kuzeyine kadar olan bölge Fransa nüfuz bölgesi olacak.	<ul style="list-style-type: none">• Mudanya Ateşkes Antlaşması'nda olduğu gibi Meriç Irmağı, Türkiye ile Yunanistan arasında sınır olarak kabul edildi.• Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada Türkiye'ye, Ege Adaları silahsızlandırılarak Yunanistan'a verildi.• On İki Ada İtalya'ya bırakıldı.• Suriye sınırı, Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'na göre kabul edildi.• Irak sınırı ve Musul sorunu Lozan'da çözülemedi. Bu anlaşmazlığın Türkiye ile İngiltere arasında dokuz ay içerisinde çözülmesine karar verildi.
Kapitülasyonlar	<ul style="list-style-type: none">• Kapitülasyonlardan bütün İtilaf Devletleri yararlanabilecek.	<ul style="list-style-type: none">• Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırıldı.
Boğazlar	<ul style="list-style-type: none">• Boğazlar, her zaman bütün devletlerin gemilerine açık olacak ve Boğazlar milletlerarası bir komisyon tarafından kontrol edilecek.	<ul style="list-style-type: none">• Boğazların yönetimi, başkanlığını Türkiye'nin yapacağı milletlerarası bir Boğazlar komisyonuna bırakıldı. Boğazların her iki yakasının askerlerden arındırılmasına ve ticaret gemilerinin geçişine izin verildi.

Sevr ve Lozan Arasındaki Farklar

Maddeler	Sevr Antlaşması	Lozan Barış Antlaşması
Azınlıklar	<ul style="list-style-type: none">Azınlıklara geniş ayrıcalıklar tanınacak.	<ul style="list-style-type: none">Türkiye'de yaşayan azınlıklar (Rumlar, Ermeniler ve Museviler) Türk vatandaşı sayılacak, kanun ve hukuk önünde Türk vatandaşları ile eşit haklara sahip olacaklar; mal, mülk ve ibadet etme hakları güvence altına alınacaktı. Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'daki Rumlar hariç Türkiye'deki Rumlar ve Yunanistan'daki Türkler karşılıklı olarak yer değiştirecekti.
Borçlar	<ul style="list-style-type: none">DüyunuUmumiye İdaresi genişletilecek ve İtilaf Devletlerinin yönetimindeki Maliye Komisyonu, Osmanlı Devleti'nin tüm gelirlerini yönetme hakkına sahip olacak.	<ul style="list-style-type: none">DüyunuUmumiye İdaresi kaldırıldı. Osmanlı Devleti'ne ait borçlar, Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletler arasında pay edildi. Osmanlı Devleti'nin borçlarından Türkiye'nin payına düşen kısmın ödenmesi kabul edildi. Taksite bağlanan borçlar, kâğıt para ve Fransız frangı ile ödenecekti.
Aserî güç	<ul style="list-style-type: none">Türk ordusunun teçhizatı sınırlandırılacak, asker sayısı 50.700 olacak.	<ul style="list-style-type: none">Boğazların her iki yakasının askerden arındırılmasının dışında Türk ordusu ile ilgili herhangi bir kısıtlama getirilmeyecekti.
Tazminat	<ul style="list-style-type: none">Osmanlı Devleti savaşta işlediği suçlardan dolayı İtilaf Devletlerinin zararlarını ödeyecek.	<ul style="list-style-type: none">Yunanistan kendisinden istenen savaş tazminatına karşılık Karaağaç'ı Türkiye'ye verdi.